

Насреддин в России

Nasreddin in Russia

4

ВЫПУСК
ISSUE

Только для некоммерческого распространения For noncommercial redistribution only

թողարկում՝ հայերեն և ուզբեկերեն

арман ва ўзбек тилларидаги нашр

Совместный проект мигрантов и художников Санкт-Петербурга

Jointly produced by Saint-Petersburg migrants and artists

Айриликда бирга

Мана анча йиллардан буён Насриддин пул топиш учун Россияга боради. У оиласидан узоқда қандай қилиб яшамоқда? Оиласи эса усиз қандай яшаб келаяпти? Умуман айтганда, интернет ривожланиб, оммавий мухожирлик авж олган вақтда оила ўзи нима? Уйдан узоқда меҳнат қилиш яқинларнинг ўртасидаги муносабатга кучли таъсир ўтказиши мумкин. Эрақ ва аёлнинг ўз ўрни мавжудлигидек анъанага нима бўлади? Биз айнан турмуш ўртоқлари узоқда бўлгани учун нафақат ўз оиласига, балки жамоатчилик учун бўлган масъулиятни ҳам бўйнига олган аёлларни учратдик.

Ўзга юртда янги муносабатлар қандай шаклланади? Нима учун баъзилар ўз тўйига пул топиш учун ишлашга келса, бошқалар шу ерда никоҳ тузиб, муқим қолишга интилишади? Шахарликларнинг оилага бўлган қарши таъсири остида мухожирларнинг қариндош-уруғчиликдек тушунчалари қай даражада сақланиб қолаяпти? Муҳаббатчи? Бугунги кунда у қаерда ва қандай шаклларда мавжуд бўлиши мумкин? Ушбу саволларга жавоб излаш учун биз Петербург шаҳридаги Тожикистон ва Ўзбекистонлик мухожирлар билан суҳбатлашдик, шунингдек, аҳолиси кулгу-ҳазиллар билан айрилик азобини енгиллаштиришга интиладиган мамлакат – Арманистонга саёҳат қилдик.

Тўртинчи сонимиз рус, ўзбек ва арман тилларида чоп этилди. Биз газетамизнинг бунданга кўп тилларда нашр этилишини истар эдик. Келажакда нашрларимиз Россияга келиб, меҳнат қиладиган барча мухожирларнинг тилида – тожик, қирғиз, молдав, озорбайжон, украин ва бошқа тилларда чоп этилишини истар эдик.

ТЕМА НОМЕРА:

Вместе порознь

Вот уже много лет ездит Насреддин на заработки в Россию. Как ему живется в разлуке с семьей? Как живет без него семья? Что вообще такое семья в эпоху массовой рабочей миграции? Наемный труд вдвинул от дома может сильно изменить отношения между близкими. Что происходит с традиционными ролями мужчины и женщины? Мы встречали жен, которых именно разлука с мужьями побудила взять ответственность не только за свою семью, но и за дела общины.

Как в новой стране складываются новые отношения? Почему одни приезжают для того, чтобы заработать на свадьбу, в то время как другие стремятся заключить брак, чтобы остаться? Как сосуществуют свойственное горожанам представ-

ление о семье как о союзе мужа, жены и детей с пониманием семьи как большой общины родственников? А любовь? Где и в каких формах она возможна сегодня?

В поисках ответов мы общались с мигрантами из Таджикистана и Узбекистана в Петербурге, а также совершили путешествие в Армению – страну, где юмор помогает людям справляться с тяготами разлуки.

Четвертый выпуск выходит на русском, узбекском и армянском языках. Нам хотелось бы, чтобы языков было еще больше. В будущем мы хотели бы перевести нашу газету также на таджикский, киргизский, молдавский, азербайджанский, украинский и другие языки, на которых читают приезжающие в Россию люди.

Together Apart

Nasreddin has been traveling to Russia for many years to earn money. How does he live apart from his family? How does his family handle his absences? What is a family in an age of large-scale labor migration? Wage labor far from home can have a huge effect on relationships amongst loved ones. What happens to the traditional roles of men and women? We have met women who were moved by the long absences of their husbands not only to take charge running their families but also running their communities.

What kind of new relationships take shape in countries of immigration? Why do some migrant workers arrive to earn money to get married back at home, while others plan to get married in the new country and stay? How do different conceptions of family—the modern urban notion of family as a pact amongst husband, wife, and children, versus the largely rural understanding of family as a large community of relatives—coexist? And what about love? Where is it possible nowadays? What shapes does it take?

Looking for answers to these questions, we spoke with migrant workers from Tajikistan and Uzbekistan in Petersburg. And we took a trip to Armenia, a country whose famous sense of humor has helped people cope with the hardships of separation.

The fourth issue of our newspaper has been published in Russian, Uzbek, and Armenian. In future, we would like to translate the newspaper into Tajik, Kyrgyz, Moldovan (Romanian), Azeri, Ukrainian, and the other languages spoken by the people who come to Russia to work and live.

– Қай тарзда турмуш қургансизлар?
– Мен уни ўғирлаб кетганман.
– У эмас, мен уни ўғирлаганман!

– Ինչպե՞ս ամուսնացաք:
– Ես նրան փախցրել եմ:
– Էդ ես եմ դրան փախցրել:

Տարանջատված միասին

Լսարեղիներ տարիներ շարունակ Ռուսաստան խոպան է գնում: Ընտանիքից հեռու ինչպե՞ս է ապրում: Ինչպե՞ս է ընտանիքն ապրում առանց նրա: Զանգվածային աշխատանքային միգրացիայի ժամանակներում ինչ է ընտանիքն առհասարակ: Տանիք հեռու վարձու աշխատանքը կարող է այլափոխել միտքերի մեջ: Ինչ է կատարվում տղամարդու և կնոջ ավանդական դերերի հետ: Մենք

կանանց էինք հանդիպում, որոնց հենց ամուսինների հետ բաժանում էր դրդում պատասխանատվություն վերցնելուց միայն ընտանեկան հարցերի, այլև համայնքի գործերի համար:

Ինչպե՞ս են նոր երկրում ձևավորվում նոր հարաբերությունները: Ինչու են ոմանք գալիս հարսանիքի համար փող աշխատելու, իսկ մյուսները ձգտում են պսակվել և մնալ: Ինչպե՞ս են համագոյակցում քաղաքայինների

բնորոշ ընտանիքի որպես տղամարդու, կնոջ և երեխաների միության մասին պատկերացումները և ընտանիքի որպես բարեկամական մեծ համայնքի ընկալումները: Իսկ սե բը: Որտեղ և ինչ ձևաչափերով է այն հնարավոր այսօր:

Պատասխաններ փնտրելիս՝ Պետերբուրգում շփվում էինք Տաջիկստանից և Ուզբեկստանից միգրանտների հետ, ինչպես նաև ճամփորդեցինք Հայաստան երկիր,

որտեղ հումորն է օգնում հաղթահարել բաժանման դժվարությունները:

Չորրորդ թողարկումը լույս է տեսնում ռուսերեն, ուզբեկերեն և հայերեն լեզուներով: Կցանկանալիք, որպեսզի լեզուներն ավելի շատ լինեն: Ապագայում կուզեինք թարգմանել թերթը տաջիկերեն, դրոզերեն, մոլդավերեն, ադրբեջաներեն, ուկրաիներեն և այլ Ռուսաստան եկող մարդկանց համար հարազատ լեզուներով:

В одном селе, из которого все

Барча эркаклар ишлаш Մի գյուղում, որտեղից բոլոր

Что такого у вас в России, что все наши мужчины туда уехали?!

Шу Россиянгизда нима бор экан, наmunча эркакларимиз у ерга кетавермаса?!

Էդ ի՞նչ կա ձեր տուախտաններում, որ մեր տղամարդիկ գնում են:

-Что такое семья?
-Всё наше село – одна большая семья, в которой деньги закончились.

— Оила – бу нима?
— Бутун бир кишлогимиз бир катта оила. Пули тугаган оила...

— Ի՞նչ բան է ընտանիքը:
— Մեր գյուղը՝ մի մեծ ընտանիք է: Որում փողերը պրծել են:

Раньше увлекалась историей, а сейчас с нашей жизнью не то, что историю – саму себя забудешь!

Авалари тарихга жуда кизикар эдим. Хозир эса тарих у ерда колсин, ўзингни эсдан чикариб кўясан!

Առաջ պատմությունը էի հետաքրքրվում, իսկ հիմա էս կյանքով ոչ թե պատմությունը՝ ինքը թեզ կմոռանաս:

Я домохозяйка, лишний раз из дома не выхожу. Зато часто выхожу в интернет, особенно если у нас в селе что-нибудь не так. Меня всё областное начальство знает!

Տնային տնտեսուհի եմ, ավելորդ անգամ տանից դուրս չեմ գալիս: Բայց հաճախ ինտերնետ եմ մտնում, հատկապես, երբ գյուղում մի բան էն չի: Ինձ մարզային ղեկավարությունում էլ գիտեն:

Мен уй бекасиман, иложи борича уйдан нарига чикмайман. Аммо интернетга тез-тез кириб тураман, айникса кишлогимизда бирор-нима килинмай қолса, фаоллигимни кўринг! Мени бутун вилоят ҳокимияти жуда яхши таниб қолган!

Мужчины уехали на заработки...

учун кетган бир кишлокда...

տղամարդիկ խոսքն են գնացել...

В армянском сериале «Теория гастарбайтерства» есть такая шутка:
 - Когда он вернётся?
 - Говорит, когда закончит класть асфальт.
 - О! Тогда можно и не ждать, Россия - бескрайняя!

Арманларнинг «Гастарбайтерлик назарияси» сериалида шундай хазил бор:
 - У качон кайтаркан?
 - Асфальт куйишни тугатса, кайтаркан.
 - Э! Унда кутиб оввора бўлма, Россия — бепоеён, хали бери тугамайди!

«Խոսքանի տեսություն» հայկական սերիալում այսպիսի մի կատակ կա.
 - Երբ է նա վերադառնալու:
 - Ասել է՝ երբ ասֆալտ փռելը վերջացնի:
 - Օ, ուրեմն կարելի է չսպասել՝ անձայրածիր է Ռուսաստանը:

- Не скучаете, когда муж в России?
 - Скучать некогда.

У нас тут свои женские дела: сами добились, чтобы детям в школе провели отопление и построили площадку для игр.

Соседи очень нуждались - мы им помогли корову достать.

Не заскучаешь!

— Хўжайинингиз Россиядалигида зерикмайсизми?
 — Зерикишга вақт йўқ. Бу ерда аёллик вазифаларимиз тўлиб ётибди: болаларимизга мактабда иссиқлик беришларига эришдик, ўйин ўйнашлари учун майдонча қурдирилишини талаб қилиб олдик. Қўшниларимиз муҳтож ахволда қолиб кетишганди, уларга мол олиб беришга ёрдамлашдик. Зерикиб бўлибсиз!

— Չե՞ք կարոտում, երբ ամուսինը Ռուսաստանում է:
 — Կարոտելու ժամանակ չկա: Մենք ստեղ մեր կանանց գործերով ենք. ինքներս ենք հասել նրան, որ երեխաների համար դպրոցում ջեռուցում քաշեն և խաղահրապարակ կառուցեն: Հարևաններն էլ շատ կարիքավոր էին: Օգնեցինք, հիմա կով ունեն: Կարոտելու ժամանակ չկա:

— Ես ռեգուլյար սպորտով եմ զբաղվում՝ շտանգս եմ բարձրացնում:
 — Ես էլ մեկ կարտոֆիլի մեշոկ եմ կրում, մեկ՝ թրիթի:
 - Я регулярно занимаюсь спортом: - Я тоже! Регулярно поднимаю штангу!
 - Я тоже! Регулярно поднимаю то мешок картошки, то навоза...

Шу Россиясида менга ҳам иш топилса эди, кетворардим! Ինչ համար գործ գտնվեր, ես էլ Ռուսաստան կգնայի:

Нашлась бы работа для меня, и я бы в Россию поехала!

— Доим спорт билан шуғулланаман : штанга кўтараман.
 — Мен ҳам шуғулланаман. Бир караса қоплаб картошка кўтараман, бир караса қоплаб тезак...

Цена брака

Ամուսնության

Стоимость свадьбы в Таджикистане и Узбекистане – от 400 ты

Հարսանիք անելը Տաջիկստանում և Ուզբեկստանում սկսվում է 400 հազար ռուբլից:

qfhr

Турмуш нархи

сяч рублей и выше

Тожикистон ва Ўзбекистонда тўй ўтказиш учун 400 минг рублдан бошлаб пул сарфланади

Нет, не то, что мне платят вдвое меньше за двойную работу, не то, что случись со мной болезнь — никого не будет рядом, и мне грозит голодная старость, — не дает мне покоя. Твое двуличие — вот что действительно сводит меня с ума, заставляет рыдать в отчаянии. По вечерам ты ждешь меня. Ночью мы близки до последних пределов близости. Я знаю тебя таким, каким не знает никто. Ты открываешь мне все свои слабости и изъяны. Нет никого роднее нас, и нельзя представить, что это может быть иначе. Но днем все меняется. Ты не замечаешь меня. Как будто мы не знакомы, как будто ничего не было. Как будто меня не существует. У тебя есть свои, коренные жители. Перед ними ты красуешься, с ними ты веселишься и скорбишь, празднуешь праздники и переживаешь траур. С ними вы растите детей и хороните стариков. И я должен исчезнуть, раствориться в небытии до наступления следующей ночи.

Если быть до конца откровенным, страшнее всего то, что я и сам не знаю, существую ли я на самом деле. Невидимый и не замечаемый никем, как я могу быть в этом уверен? Какие у меня есть доказательства? Если этим вечером я не выйду на работу, останешься ли ты грязным, или тут же найдется кто-то другой мне на смену? Убранный другими руками, почувствуешь ли ты разницу? заметишь ли что-то? Есть я или меня нет? Кто я? Каков я? Нет, я не существую. Кто-то другой пишет за меня. Ночь растворила меня в себе. Ночь, только ночь — моя сущность.

Хозир улар туш эмас, рўё бўлганини ҳам ишонч билан айта олмайман. Мен сен билан қолдим. Сен ва мени тан олишинг борасида парчаланган умидим билан қолдим. Ёлғиз. Ё фукаро эмас, ё турист эмас, кимнинг сароби эканим номаълум.

Йўқ, икки баробар кўп ишлаб, икки баробар кам маош тўлашлари ҳам, касал бўлиб қолсам, олдимда ҳеч ким бўлмалиги ҳам, мени очлик ва ночор қарилик кутаётгани ҳам тинчимни бузмайди. Сенинг иккиюзламачилигинг аклимдан оздиради, ноиложликдан дод солиб, фарёд қилишимга мажбур этади. Кечалари мени кутасан. Тунлари иложи борича яқинмиз. Мен сени ҳеч ким билмайдиган тарафдан биламан. Менга барча заифлик ва яраларингни очасан. Биздек бир бирига яқин ҳеч ким бўлмаса керак. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Лекин кундузи барчаси ўзгаради. Мени сезмайсан. Гўё бир биримизни танимайдигандек, ҳеч нарса бўлмагандек. Гўё мен мавжуд эмасман. Ўзингни маҳаллий аҳолинг бор. Улар олдидан бор нафислигини кўрсатасан, улар билан хурсандчилик ва ғам-қайғуни бирга ўтказасан. Улар билан фарзанд катта қиласизлар, қариларни сўнгги манзилга кузатасизлар. Мен эса йўқ бўлиб қолишим керак, то тун бошлангунига қадар саробга айланишим, мавжудлигимдан воз кечишим керак.

Ростини айтадиган бўлсам, ўзим ҳам мавжудманми йўқми билмайман, энг кўркинчлиси ҳам шу бўлса керак. Ҳеч кимга кўринмасам, ҳеч ким мени сезмасам, буни қаердан билишим мумкин? Қандай исботим бор? Агар кечаси ишга чиқмасам, кирлигингча қолиб кетсанми ёки ўрнимга дарров бошқаси топила қоладими? Бошқасининг кўли билан тозаланган вақтинг, менинг ўрнимни, фарқни сезармикинсан? Бирор нимани пайқармикинсан? Борманми ёки йўқманми? Кимман? Қандайман? Йўқ, мен мавжуд эмасман. Бошқа бир одам менинг ўрнимга ёзаяпти. Тун мени ўзида эритиб юборди. Тун, фақатгиган тун менинг мавжудлигимдир.

ռուսներին է: Սա մե՛ր քաղաքն է»: «Ո՛չ, ձերը չէ», մտածում էի հարվածների տակ ծալված: «Դու ի՞նչ ես: Դու մե՛րն ես: Ամեն գիշեր քեզ կեղտից մաքրող ուրվական հավաքարարների քաղաքը: Դու այն ձերականող հայի քաղաքն ես, ում մատները ձեզնից մեկը տրորեց, երբ նա մայրի վրա սալիկներ էր շարում: Դու գիշերային բեռնակիրների ու տեսակավորողների քաղաքն ես: Նրանց, ովքեր կատարում են աչքերից թաքցված կեղտոտ ու ծանր աշխատանք: Դու ի՞նչ ես: Իմը: Ոչ ոք քեզ իմ պես չի սիրում»: Բայց դու հետևում էիր իմ ծեծին սառն անտարբերությամբ: Շենքդ անզամ չցնցվեց, կամուրջդ չթոթվեց: Քո անտարբերությունն ավելի ցավոտ էր, քան հարվածները: Դե ինչ... Ինձ զգուշացնում էին, որ քո սիրտը քարից է:

Ոչ ոքի մեղադրելու չունեմ: Ես կարող է այլ կյանք ունենալ: Կարող էի հայրենիք ունենալ, ընտանիք, հարգանք: Ես ինքս եմ ընտրությունս կատարել: Սկզբում զանգեր էին, ձայներ, խնդրանքներ, աղերսանքներ, սպառնալիքներ: Ես ընտրեցի քեզ: Ժամանակը անցնում էր, և այն անցյալը, այն ապագան, որի հետ ինձ կապում էին ձայները, ավելի ու ավելի էին նահաջում, կորցնում իրականության նշանները: Հիմա նույնիսկ չեմ կարող ամբողջովին համոզված լինել, որ դրանք երազ չէին: Ես փառացի քո հետ: Քո ու իմ փլուզված հույսի հետ, որ դու ինձ կընդունես: Դեմ առ դեմ: Ոչ քաղաքացի, ոչ չզբոսաշրջիկ. անհայտ մեկի գիշերային տեսիլք:

Ոչ, ինձ չի մտահոգում այն, որ ինձ կիսով չափ են վճարում կրկնակի աշխատանքի դիմաց, որ, եթե հիվանդանամ, կողքիս ոչ ոք չի լինի ու որ ինձ քաղցած ծերություն է սպասում: Քո երկերեսանիությունն է ինձ իրականում խենթացնում, ստիպում հուսալքությունից հեկեկալ: Ամեն երեկո սպասում ես ինձ: Գիշերը մինչև մտերմության հնարավոր եզրը մտերիմ ենք: Ես քեզ ճանաչում եմ այնպիսին, ինչպիսին ոչ ոք չի ճանաչում: Դու ինձ բացում ես քո բոլոր թուլություններն ու թերությունները: Մեզնից հարազատ ոչ ոք չկա, ու այլ կերպ հնարավոր չէ պատեկարացնել: Բայց ցերեկը ամեն ինչ փոխվում է: Դու ինձ չես նկատում: Ասես անծանոթ ենք, ասես ոչինչ չի եղել: Ասես ես գոյություն չունեմ: Դու ունես քո հարազատ բնիկներին: Նրանց առաջ սեթևեթում ես, նրանց հետ ուրախանում ես ու տխրում, տոնում ու սգում: Նրանց հետ մեծացնում եք երեխաներին ու թաղում ծերերին: Ու ես պետք է անհետանամ, անէանամ մինչև հաջորդ գիշեր:

Եթե լիովին անկեղծ լինեմ, ապա ամենասարսափելին այն է, որ ինքս էլ չգիտեմ՝ արդյոք իրականում գոյություն ունեմ: Անտեսանելի և բոլորի կողմից աննկատելի, ինչպե՛ս կարող եմ վստահ լինել դրանում: Ինչ ապացույցներ ունեմ: Եթե այս երեկո գործի դուրս չգամ, դու կեղտոտ կեմսաս, թե ինչոր մեկն ինձ անվիշապես կփոխարինի: Ուրիշի ձեռքերով մաքրված՝ արդյոք կզգա ս տարբերությունը: Ինչո՞ր բան կնկատես ս: Ես կամ, թե՛ գոյություն չունեմ: Ո՛վ եմ ես: Ինչպիսի՞նն եմ: Ոչ, ես գոյություն չունեմ: Իմ փոխարեն մեկ ուրիշն է գրում: Գիշերը լուծել է ինձ իր մեջ: Գիշերն ու միայն գիշերն է իմ եությունը:

Над выпуском работали:

- Ольга Житлина – главный редактор
- Анна Терешкина – графика
- Андрей Лосич – дизайн, верстка,
- Игорь Кравчук – редакция, корректура
- Зарнигор Омониллаева – перевод на узбекский
- Сохиба Хойитбоева – редакция, корректура узбекского текста
- Нарине Хачатрян, Армен Меликбекян, Юрий Манвелян – перевод на армянский
- Томас Кэмпбелл – перевод на английский

Реплики и шутки материала “В селе, из которого все мужчины уехали на заработки...”, услышаны нами в селе Мец-Масрик (Гехаркуникская область)

Информацию для материала “Цена брака” собрали Дильноза Ашурова и Гуласал Бахтиерова

Отдельная благодарность:

- Эви Ованнисян, Авику Мальяну, Сафине Хиджобовой, Юрию Манвеляну, Аревик Мартироссян, Андрею Якимову, Севархон и Серожидину Манноновым, Сальбине Карапейян, Хамиду Исмайлову, Сусан Ераносян, Ирине, Зведе, Гаяне Гаспарян, Ерванду Агаджаняну, Армену Астаряну, Валентине Степановне Егазарян, Каринэ Мнацакян и всем жителям села Мец-Масрик

Проект осуществлен в рамках исследовательского проекта “Spaces of Justice across East-West divide” Факультета менеджмента в Университете Тампере при поддержке фонда Конне

Присылайте нам свои шутки, рассказы, рисунки, стихи в группу на сайте «ВКонтакте» «Конкурс шутки Ходжи Насреддина» https://vk.com/nasreddin_v_rossii

Эта газета напечатана небольшим тиражом, и возможно, у авторов никогда не будет денег на переиздание. Не выбрасывайте ее! Когда прочтете, поделитесь ей с кем-то еще!

Санкт-Петербург – Ереван – Мец-Масрик, 2017

Production Team

- Olga Zhitlina – editor
- Anna Tereshkina – illustrator
- Andrei Losich – design, layout
- Igor Kravchuk – editing, proofreading
- Zarnigor Omonillayeva – Uzbek translations
- Sohiba Khoyitboyeva – Uzbek editing, proofreading
- Narine Khachatryan, Armen Melikbekyan, Yuri Manvelyan – Armenian translations
- Thomas Campbell – English translations

We heard the statements and jokes reproduced in “In a Village Where the Men All Left to Work” in Mets Masrik, Gegharkunik Province, Armenia.

Dilnoza Ashurova and Gulasal Bakhtiyorova researched the information presented in “The Price of Marriage.”

Special thanks to

- Evia Hovhannisyann, Avik Malyan, Safina Hijobova, Yuri Manvelyan, Arevik Martirosyan, Andrei Yakimov, Sevarkhon Mannonova, Sirojiddin Mannonov, Salbina Karapeyan, Hamid Ismailov, Susan Yeranossyan, Irina, Zveda, Gayane Gasparyan, Yervand Agajanyan, Armen Astaryan, Valentina Eghazaryan, Karine Mnatsakanyan and all the residents of Mets Masrik

Nasreddin in Russia No. 4 was produced as part of the research project «Spaces of Justice across the East-West Divide» at the Faculty of Management, University of Tampere, with support from the Kone Foundation

Send your jokes, stories, drawings, and poems to the Hodja Nasreddin Joke Competition page on the VK social network (https://vk.com/nasreddin_v_rossii)

This newspaper is printed in small editions. It is likely the editors will never have the money to reprint a particular issue, so do not throw it away. After you have read and enjoyed it, give it to someone else.

St. Petersburg – Yerevan – Mets Masrik, 2017